

Pani Krystyna Maria Blachaczek prowadziła działalność opozycyjną mającą na celu odzyskanie przez Polskę niepodległości i suwerenności oraz respektowanie praw człowieka. W marcu 1968 r. brała udział w protestach studenckich na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. Od września 1980 r. należała do NSZZ „Solidarność”, zarówno w okresie legalnej, jak i podziemnej działalności związku. Weszła w skład Prezydium Komisji Zakładowej przy Okręgowym Przedsiębiorstwie Geodezyjno-Kartograficznym w Katowicach, gdzie pracowała. Brała również udział w pracach Regionalnego Komitetu Więzionych za Przekonania, z ramienia którego otrzymała mandat delegata na Ogólnopolski Zjazd działaczy tej organizacji w Radomiu. Współpracowała z działaczami „Solidarności” oraz Konfederacji Polski Niepodległej z terenu Śląska i Zagłębia. W dniu 30 IX 1982 r. uczestniczyła w nielegalnej manifestacji zorganizowanej przez działaczy opozycyjnych. Tego samego dnia została zatrzymana, a następnie, tj. w okresie od 2 X do 11 XII 1982 r. internowana. Przebywała w Areszcie Śledczym w Katowicach. Bezpośrednio po zatrzymaniu dokonano przeszukania jej mieszkania, podczas którego zakwestionowano szereg materiałów świadczących o tym, że Pani Krystyna Blachaczek zajmowała się rozpowszechnianiem nielegalnych wydawnictw. W powyższej sprawie Wydział Śledczy KWMO w Katowicach pod nadzorem Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Gliwicach prowadził śledztwo, umorzone z braku dostatecznej ilości dowodów w dniu 1 XII 1982 r. Z uwagi na zaangażowanie w działalność opozycyjną Pani Krystyna Blachaczek była objęta kontrolą operacyjną prowadzoną przez Służbę Bezpieczeństwa PRL w miejscu pracy i zamieszkania. W toku realizowanych przeciwko niej działań wykorzystywano liczne osobowe źródła informacji, przeprowadzano z nią rozmowy profilaktyczno-ostrzegawcze, wydano też postanowienie o zastrzeżeniu wyjazdu za granicę w okresie od 21 X 1982 r. do odwołania.

Pan Damian Karol Cisek w dniach 14–16 XII 1981 r. jako członek komitetu strajkowego uczestniczył w strajku przy KWK „Julian” w Piekarach Śląskich. Orzeczeniem Kolegium ds. Wykroczeń z dnia 13 I 1982 r. został skazany na trzy miesiące aresztu. Od 13 I 1982 r. przebywał w Areszcie Śledczym w Zabrze, od 3 II 1982 r. w Zakładzie Karnym w Krakowie-Podgórzu. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z 19 II 1982 r. został zwolniony z aresztu w dniu 24 II 1982 r. Sąd ten wyrokiem z 16 III 1982 r. zamienił karę aresztu na karę grzywny w wysokości 5 tys. zł. Z kwoty grzywny wyłączono czas osadzenia w areszcie od 13 I 1982 do 24 II 1982 r.

Pani Maria Dudzic była aktywną działaczką Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” przy Wojewódzkim Oddziale PZU w Bielsku-Białej. Zajmowała się kolportażem ulotek i prasy podziemnej. Internowana w ramach akcji „Jodła” w okresie od 18 V do 23 VII 1982 r. Przebywała w ośrodku odosobnienia dla kobiet w Bytomiu-Miechowicach. W latach 1982–1985 była inwigilowana przez Służbę Bezpieczeństwa PRL w ramach sprawy operacyjnej o kryptonimie „Maria”.

Pan Marek Andrzej Danecki w latach 1982–1988 r. był aktywnym działaczem Komitetu Obrony Solidarności w Jastrzębiu-Zdroju. W ramach swojej działalności antykomunistycznej zajmował się m.in. drukiem oraz kolportażem pism podziemnych takich jak „KOS” i „Ość” oraz innych wydawnictw drugiego obiegu. Był współzałożycielem biblioteki podziemnych

wydawnictw, brał też udział w akcjach ulotkowych. W sierpniu 1988 r. był odpowiedzialny za druk oraz kolportaż ulotek dla strajkujących kopalń w Jastrzębiu-Zdroju. Pan Marek Danecki również aktywnie pomagał osobom represjonowanym, gromadząc dla nich oraz ich rodzin środki finansowe.

Pan Tadeusz Piotr Kajda był działaczem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w KWK „Kazimierz Juliusz” w Sosnowcu. W latach 1984–1986 prowadził nielegalną działalność opozycyjną w ramach Międzyzakładowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” Zagłębia Dąbrowskiego, a w latach 1986–1989 w ramach Delegatury NSZZ „Solidarność” Zagłębia Dąbrowskiego przy kościele pw. św. Joachima w Sosnowcu. Był kolporterem prasy opozycyjnej.

Pan Aleksander Krępuszewski od 1963 r. pracował w KWK „Siemianowice” w Siemianowicach Śląskich. Po strajkach sierpniowych w 1980 r. jako członek PZPR oddał legitymację partyjną i stał się aktywnym członkiem NSZZ „Solidarność” przy KWK „Siemianowice”, gdzie pełnił funkcję członka Komisji Mieszkaniowej i Handlu. Zorganizował kilka masówek, podczas których poruszano sprawę bojkotu pracy w wolne soboty, poprawy zaopatrzenia w artykuły żywnościowe czy przyznawania pracownikom wyższych norm towarów reglamentowanych. Był członkiem Prezydium Miejskiej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” w Siemianowicach Śląskich, odpowiedzialny za zespół ds. interwencji i zaopatrzenia. W dniu 13 XII 1981 r. został internowany. Przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Jastrzębiu-Zdroju, 19 II 1982 r. został przeniesiony do Ośrodka Odosobnienia w Kokotku, skąd 1 III 1982 r. został zwolniony z internowania.

Pan Marian Kudłacik był pracownikiem Zakładów Przemysłu Bawełnianego „Andropol” w Andrychowie. Brał udział w trzydniowym strajku w marcu 1971 r. Od 1985 r. do 1989 r. działał w tzw. grupie andrychowskiej NSZZ „Solidarność”, zajmującej się głównie kolportażem prasy podziemnej i ulotek antypaństwowych. Grupa ta organizowała też pomoc materialną dla osób represjonowanych z terenu Andrychowa. Pan Marian Kudłacik był kontrolowany przez Służbę Bezpieczeństwa w ramach prowadzonej sprawy (kwestionariusz ewidencyjny kryptonim „Mistrz”).

Pani Mirosława Maria Kuźmak prowadziła zagrożoną odpowiedzialnością karną i represjami działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności oraz respektowania praw człowieka. Organizowała i uczestniczyła w Mszach za Ojczyznę w parafii pw. Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła w Jastrzębiu-Zdroju. Współpracowała z ks. Bernardem Czerneckim, kapłanem jastrzębskiej „Solidarności”, działała w tamtejszym Klubie Inteligencji Katolickiej. Podczas protestów w sierpniu 1988 r. Pani Mirosława Kuźmak zaangażowała się w organizowanie pomocy dla strajkujących, m.in. organizowała zbiórkę pieniędzy na kary finansowe wymierzone za udział w strajku. Uczestniczyła w tworzeniu oraz kolportażu nielegalnych wydawnictw. Była wielokrotnie zatrzymywana i przesłuchiwana przez Służbę Bezpieczeństwa PRL. W 1989 r. Pani Mirosława Kuźmak brała udział w tworzeniu Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”

w Jastrzębiu-Zdroju, którego zadaniem było zorganizowanie kampanii wyborczej przed wyborami 4 VI 1989 r.

Pan Włodzimierz Marek Markowski prowadził w latach osiemdziesiątych nielegalną działalność w zdelegalizowanym NSZZ „Solidarność” Regionu Pobrzeże. Był kurierem pomiędzy Grupami Oporu Społecznego w Szczecinie a Grupami Oporu Społecznego w Koszalinie. Zajmował się kolportażem wydawnictw i prasy opozycyjnej. Był członkiem Klubu Inteligencji Katolickiej oraz Stowarzyszenia Brata Alberta, z których ramienia brał udział w organizowaniu pomocy osobom internowanym i aresztowanym oraz ich rodzinom. W 1986 r. nawiązał kontakt z nielegalną strukturą jastrzębskiej Delegatury NSZZ „Solidarność”.

Pan Jan Matysek był aktywnym członkiem NSZZ „Solidarność” w KWK „1 Maja” w Wodzisławiu Śląskim, gdzie w dniach od 29 VIII do 3 IX 1980 r. oraz w dniach 14–15 XII 1981 r. był uczestnikiem strajku. Po przejściu na emeryturę w dniu 14 X 1984 r. został współzałożycielem Komitetu Pomocy Emerytom i Niepełnosprawnym w Katowicach, z którego później powstała Wspólnota Emerytów i Rencistów Regionu Śląsko-Dąbrowskiego „Solidarność” na terenie Wodzisławia Śląskiego, której był członkiem. Pan Jan Matysek był współorganizatorem drukarni zorganizowanej w jego garażu w Wodzisławiu Śląskim. Zajmował się stroną techniczną i redakcyjną, prowadził kolportaż materiałów opozycyjnych m.in. biuletynu „KPEiR” czy pisma „Zagłębiowski Informator Solidarności”. W dniu 25 XI 1987 r. w wyniku przeprowadzonego przeszukania, podczas którego odnaleziono materiały opozycyjne, został zatrzymany na 48 godzin. W sierpniu 1988 r. podczas strajków w Jastrzębiu-Zdroju był współpracownikiem sztabu koordynacyjnego w parafii Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła w Jastrzębiu-Zdroju. W związku z nielegalną działalnością Pan Jan Matysek został ponownie w dniu 24 VIII zatrzymany na 48 godzin. Przebywał w areszcie Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych. Od września 1988 r. do lipca 1989 r. był członkiem Komisji Interwencji i Praworządności NSZZ „Solidarność” w Jastrzębiu-Zdroju.

Pan Jerzy Mieczysław Nowosielski w latach 1980–1989 był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność”. Angażował się w działalność lokalnych struktur związkowych na terenie Jastrzębia-Zdroju. Podczas stanu wojennego został objęty akcją powoływania do wojska działaczy opozycji i w okresie od 5 XI 1982 r. do marca 1983 r. przebywał w jednostce wojskowej w Gorzowie Wielkopolskim, gdzie utworzono tzw. wojskowy obóz specjalny dla osób zaangażowanych w działalność NSZZ „Solidarność” z całej Polski. Była to ukryta forma internowania, której celem było osłabienie opozycji przed zapowiadany na 10 XI 1982 r. przez władze podziemnej Solidarności protestem przeciwko delegalizacji związku. Jako członek NSZZ „Solidarność” i pracownik kopalni uczestniczył w strajkach na KWK „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu-Zdroju w sierpniu 1980 r., grudniu 1981 r. oraz w sierpniu 1988 r. Podczas strajku, jaki miał miejsce w dniach od 15 do 21 VIII 1988 r. pełnił funkcję przewodniczącego Zakładowego Komitetu Strajkowego, a od marca 1987 r. do września 1988 r. był wiceprzewodniczącym Tajnej Komisji Zakładowej NSZZ „S” przy tej kopalni. Spotkania TKZ odbywały się w mieszkaniu Pana Nowosielskiego. Ponadto kolportował on ulotki i następujące tytuły prasy podziemnej: „Wiadomości wojenne”, „Kurier Wojenny”,

„Oś”, „KOS” oraz „Manifeściak”. W 1989 r. został wybrany na przewodniczącego Komisji Oddziałowej NSZZ „Solidarność” na Oddziale Maszynowym w KWK „Manifest Lipcowy”.

Pani Monika Nowrot była aktywnym członkiem Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu Wewnętrznego, Oddział w Rybniku, gdzie pracowała jako referent ekonomiczny. Jako osoba wrogo ustosunkowana do władzy komunistycznej z chwilą powstania NSZZ „Solidarność” zaangażowała się w tworzenie jej struktur na terenie Rybnika. Utrzymywała kontakty z działaczami NSZZ „Solidarność” Elektrowni „Rybnik” w Rybniku, była także podejrzewana o powiązania z grupą zajmującą się drukiem i rozpowszechnianiem ulotek o treści antykomunistycznej. Wprowadzenie stanu wojennego w dniu 13 XII 1981 r. nie powstrzymało Pani Moniki Nowrot przed kontynuowaniem działalności sprzecznej z ówczesnymi zasadami w państwie. Została za to internowana na mocy decyzji z 18 VI 1982 r.; od 2 VII przebywała na terenie Ośrodka Odosobnienia w Bytomiu. Okres internowania Pani Moniki Nowrot trwał do 24 VII 1982 r. Po odzyskaniu wolności wciąż uczestniczyła w działaniach w ramach podziemnych struktur NSZZ „Solidarność”. Za to została powtórnie internowana na mocy decyzji z dnia 5 XI 1982 r. 18 XI 1983 r. Pani Monika Nowrot przybyła do Ośrodka Odosobnienia w Darłównu i przebywała tam do 8 XII 1982 r. Dodatkowo w jej mieszkaniu przeprowadzono przeszukania w celu ujawnienia ulotek i innych materiałów związanych z nielegalną działalnością w opozycji antykomunistycznej.

Pani Barbara Kryspina Orzeł była aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” oraz organizatorką strajków w Andrychowskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego „Andropol” w Andrychowie. Podjęła się m.in. zorganizowania w zakładzie pracy Koła Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania, później aktywnie uczestniczyła w zjeździe ww. koła w Radomiu. Pani Barbara Orzeł została internowana 13 XII 1981 r., gdyż istniały przesłanki, że mogłaby nakłaniać pozostałych pracowników zakładu do wzięcia udziału w strajkach. W trakcie internowania przebywała w Cieszynie, Gołdapi oraz Darłównu. Na mocy decyzji z dnia 29 IV 1982 r. została zwolniona z internowania. Po wyjściu na wolność kontynuowała działalność w zdelegalizowanym NSZZ „Solidarność”. W związku z podejrzeniem przechowywania przez Panią Barbarę Orzeł przedmiotów mających związek z nielegalną działalnością Konfederacji Polski Niepodległej, na początku września 1983 r. dokonano przeszukania w jej mieszkaniu, w którym odnaleziono oraz zakwestionowano przedmioty związane z działalnością opozycyjną.

Pan Waldemar Stanisław Pitas od września 1980 r. był aktywnym członkiem NSZZ „Solidarność” w KWK „Julian” w Piekarach Śląskich. Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestniczył od 14 do 17 XII 1981 r. w strajku w zakładzie pracy pełniąc funkcję członka Komitetu Strajkowego. W dniu 27 XII 1981 r. został zatrzymany i aresztowany. Przebywał w areszcie Komendy Miejskiej Milicji Obywatelskiej w Piekarach Śląskich. W dniu 29 XII 1981 r. został skazany orzeczeniem Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Piekary Śląskie na karę trzech miesięcy aresztu za czynny udział w strajku na terenie KWK „Julian”. Do 28 III 1982 r. przebywał w Areszcie Śledczym w Zabrze i w Zakładach Karnych

w Krakowie (przy ul. Montelupich i w Krakowie-Podgórzu). Za udział w strajku został zwolniony z kopalni.

Pan Leszek Rybarczyk w latach 1983–1989 prowadził działalność opozycyjną zagrożoną odpowiedzialnością karną. Należał do tzw. grupy oświęcimskiej, skupiającej działaczy opozycyjnych z terenu Oświęcimia, która ściśle współpracowała ze zorganizowanymi strukturami opozycji antykomunistycznej z terenu Zagłębia, m.in. z Międzyzakładową Komisją Koordynacyjną NSZZ „S” Zagłębia Dąbrowskiego w Sosnowcu. Członkowie „grupy oświęcimskiej” kolportowali niezależną prasę i literaturę bezdebitową, brali udział w uroczystościach religijno-niepodległościowych oraz organizowali pomoc dla osób internowanych i ich rodzin z terenu Oświęcimia i okolic.

Pan Władysław Sanetra w latach 1980–1989 działał w strukturach NSZZ „Solidarność”. Wraz z grupą osób powołał w sierpniu 1980 r. Komisję Zakładową NSZZ „Solidarność” w zakładzie PONAR w Żywcu. W 1981 r. został wybrany na przewodniczącego Rady Pracowniczej. Na przełomie stycznia i lutego 1981 r., kiedy na Podbeskidziu trwał strajk generalny, który objął większość przedsiębiorstw w województwie bielskim, Pan Władysław Sanetra był członkiem Komitetu Strajkowego w Żywcu. Po ogłoszeniu stanu wojennego zajmował się organizowaniem pomocy dla osób internowanych z regionu Podbeskidzia i ich rodzin. Kolportował nielegalne ulotki i wydawnictwa regionalne: „Halny” i „Drzazga”. Jako kurier podziemnych druków był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa PRL w latach 1985–1987. Po strajkach w sierpniu 1988 r. podjął działania zmierzające do reaktywacji legalnych struktur „Solidarności” na terenie Żywca. W tym celu spotykał się z działaczami Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego oraz uczestniczył w spotkaniach organizowanych przez Regionalną Komisję Wykonawczą NSZZ „Solidarność” Regionu Podbeskidzie. W roku 1989 w obliczu zmian ustrojowych zaangażował się w tworzenie i działalność Komitetu Obywatelskiego „Solidarność” w Żywcu, którego zadaniem było kierowanie lokalną kampanią wyborczą poprzedzającą wybory do Sejmu i Senatu wyznaczone na dzień 4 VI 1989 r.

Pan Zygmunt Jan Semeniuk był zatrudniony od 1975 r. w Przedsiębiorstwie Instalacji Przemysłowych „Instal” w Warszawie. Był wiceprzewodniczącym Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” na terenie zakładu pracy oraz wiceprzewodniczącym Krajowej Komisji Koordynacyjnej ds. budownictwa, zaś na terenie Regionu „Mazowsze” był przewodniczącym ww. komisji. Utrzymywał kontakt z kierownictwem Regionu, a także brał czynny udział w strajkach. W 1981 r. był delegatem na I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” w Gdańsku.

Pan Jerzy Skwirowski był aktywnym działaczem opozycji demokratycznej w czasach PRL. Był członkiem Konfederacji Polski Niepodległej, a od września 1980 r. należał do NSZZ „Solidarność” przy KWK „ZMP” w Żorach, gdzie pracował. Po wprowadzeniu stanu wojennego kontynuował działalność związkową w zdelegalizowanych strukturach „Solidarności”. W dniach 19–25 VIII 1988 r. brał udział w strajku okupacyjnym na ww.

kopalni. Akcją strajkową kierował Komitet Strajkowy, w którego składzie znalazł się Pan Jerzy Skwirowski. Dodatkowo był łącznikiem między strajkującymi kopalniami a Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym z siedzibą przy KWK „Manifest Lipcowy” w Jastrzębiu-Zdroju. W dniu 22 VIII 1988 r. wobec osób kierujących akcją protestacyjną na KWK „ZMP” Prokurator Rejonowy w Rybniku wszczął postępowanie przygotowawcze, które zostało warunkowo umorzone w dniu 28 X 1988 r. Po zakończeniu strajku osoby wchodzące w skład Komitetu Strajkowego decyzją dyrektora kopalni zostały dyscyplinarnie zwolnione z pracy. Pan Jerzy Skwirowski został przywrócony do pracy w dniu 16 XI 1988 r. po podpisaniu ugody między pracownikami a dyrekcją kopalni. W dalszym ciągu organizował akcje protestacyjne i strajkowe na kopalni. Dodatkowo nielegalną działalność związkową kontynuował w ramach Tymczasowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” przy KWK „ZMP” w Żorach, gdzie pełnił funkcję pełnomocnika. Z uwagi na prowadzoną działalność opozycyjną Pan Jerzy Skwirowski podlegał kontroli operacyjnej, którą Służba Bezpieczeństwa PRL prowadziła w ramach dwóch spraw operacyjnych pod krypt. „Flaga oraz „Nić”.

Pani Elżbieta Jadwiga Słoń w okresie od 1986 r. do 1989 r. była redaktorem podziemnego pisma „Oś” oraz kurierem i kolporterem takich pism jak „RIS”, „Bez cenzury”, „Solidarność Walcząca”, „Promieniści”. Ponadto Pani Elżbieta Słoń zajmowała się również redagowaniem książek i druków okolicznościowych z okazji rocznic święta 3 Maja, 11 Listopada itp. W 1988 r. przy kościele NMP Matki Kościoła w Jastrzębiu-Zdroju była członkiem sztabu wspomagającego strajki. W okresie od 1988 r. do 1989 r. Pani Elżbieta Słoń była redaktorem pisma „Moszczenicki Informator Strajkowy”, a w lutym 1989 r. uczestniczyła w przygotowaniu i obsłudze II Walnego Zgromadzenia Działaczy NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego w Ustroniu.

Pan Aleksander Sobeczek był w latach 1980–1981 r. członkiem NSZZ „Solidarność” w KWK „Borynia” w Jastrzębiu-Zdroju, gdzie zasiadał m.in. w Prezydium Zakładowej Komisji Pracowniczej. Po wprowadzeniu stanu wojennego brał udział w strajku na terenie kopalni. Został internowany na podstawie decyzji Komendanta Wojewódzkiego MO w Katowicach z dnia 24 XII 1981 r. i został osadzony w Ośrodku Odosobnienia w Raciborzu. Następnie został tymczasowo aresztowany postanowieniem Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Gliwicach z dnia 2 I 1982 r. pod zarzutami kontynuowania działalności w zdelegalizowanym NSZZ „Solidarność” w KWK „Borynia” oraz zorganizowania komitetu strajkowego i kierowania strajkiem na terenie kopalni w dniach 14 i 15 XII 1981 r. Został osadzony w Areszcie Śledczym KWMO w Katowicach. Wyrokiem Sądu Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu z dnia 23 I 1982 r. umorzono postępowanie karne wobec Pana Aleksandra Sobeczka i zwolniono go z aresztu.

Pan Jan Sosnowski od 13 do 15 XII 1981 r. był uczestnikiem strajku w KWK „Jastrzębie”. Ponownie w strajku okupacyjnym w tejże kopalni uczestniczył w sierpniu 1988 r. Angażował się w organizowanie pomocy osobom represjonowanym i ich rodzinom, kolportował nielegalne wydawnictwa. W lutym 1989 r. był uczestnikiem II Walnego Zgromadzenia Działaczy NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego w Ustroniu.

Pan Jan Szoltysik był aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” w KWK „Wawel” w Rudzie Śląskiej, gdzie pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „S”. Prezentował postawę radykalną, negował kierowniczą rolę PZPR, podważał decyzje rządu. Po wprowadzeniu stanu wojennego w okresie od 14 XII 1981 r. do 29 IV 1982 r. był internowany. Przebywał w Zakładzie Karnym w Zabrze-Zaborzu, a następnie w Kokotku. Po zwolnieniu z internowania w dalszym ciągu angażował się w działalność opozycyjną. Wszedł w skład kierownictwa struktury ponadzakładowej na terenie Rudy Śląskiej. Popierał wytyczne Regionalnego Komitetu Wykonawczego w Katowicach w zakresie bojkotu wyborów do Rad Narodowych, był jednocześnie przeciwnikiem akcji sabotażowych. Od 1983 r. do maja 1984 r. w Rudzie Śląskiej Pan Jan Szoltysik z innymi osobami prowadził kolportaż nielegalnych wydawnictw, m.in. „Tygodnika Mazowsze”. W dniu 7 VI 1984 r. przeszukano jego mieszkanie, w którym odnaleziono materiały opozycyjne. Postanowieniem Prokuratury Rejonowej z Rudy Śląskiej z 9 VI 1984 r. Pan Jan Szoltysik został tymczasowo aresztowany. W Areszcie Śledczym przebywał od 11 VI do 6 VII 1984 r., kiedy to postanowieniem Prokuratury Rejonowej z Rudy Śląskiej z dnia 6 VII 1984 r. został zwolniony.

Pan Stanisław Jan Szrek prowadził zagrożoną odpowiedzialnością karną i represjami działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności oraz respektowania praw człowieka. Od września 1980 r. był członkiem NSZZ „Solidarność” przy Hucie „Katowice” w Dąbrowie Górniczej, gdzie pracował. Po wprowadzeniu stanu wojennego w dniach 13–23 XII 1981 r. brał udział w strajku okupacyjnym w tym zakładzie. Po zakończeniu protestu Pan Stanisław Szrek zaangażował się w organizowanie pomocy internowanym, aresztowanym, ich rodzinom oraz zwolnionym z pracy w związku z działalnością w nielegalnych strukturach „Solidarności”. Ponadto zajmował się rozpowszechnianiem nielegalnej prasy związkowej. Uczestniczył w spotkaniach Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy kościele św. Joachima w Sosnowcu, w Mszach za Ojczyznę oraz manifestacjach i demonstracjach organizowanych przez podziemną „Solidarność”, m.in. rocznicowych obchodach upamiętniających pacyfikację KWK „Wujek” w Katowicach w dniu 16 XII 1981 r.

Pan Krzysztof Szymon Ślaski był współorganizatorem NSZZ „Solidarność” na terenie Szpitala Klinicznego Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach oraz członkiem Prezydium Komisji Zakładowej. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie zaprzestał prowadzenia działalności związkowej. Był współpracownikiem Regionalnej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego. Jako lekarz organizował pomoc medyczną dla ukrywających się działaczy Solidarności, przyjmował ich na oddział szpitalny pod fałszywymi nazwiskami, posiadał siatkę zaufanych lekarzy różnych specjalności, którzy w razie potrzeby udzielali im pomocy. Zajmował się również kolportażem wydawnictw niezależnych w środowisku lekarskim.

Pan Stanisław Turski jako członek NSZZ „Solidarność” w latach 1981–1989 współpracował ze strukturami opozycji antykomunistycznej w Jastrzębiu-Zdroju i Gliwicach. Uczestniczył

w spotkaniach działaczy opozycji Regionu Śląsko-Dąbrowskiego. Po wprowadzeniu stanu wojennego organizował pomoc w postaci paczek dla internowanych w Ośrodku Odosobnienia w Zabrze-Zaborzu i ich rodzin. Uczestniczył w comiesięcznych Mszach za ojczyznę, które odprawiano w kościele pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła w Jastrzębiu-Zdroju. Brał udział także w spotkaniach działaczy podziemnych struktur „Solidarności”. Pan Stanisław Turski udostępniał swoje mieszkanie na potrzeby zorganizowania punktu drukarskiego, gdzie powielano ulotki i pisma podziemne. Zajmował się kolportażem nielegalnych pism i wydawnictw. Uczestniczył w manifestacjach organizowanych z okazji przypadających rocznic, np. święta 3 Maja, 11 Listopada czy rocznic pacyfikacji kopalni „Wujek” w Katowicach. Po strajkach sierpniowych w 1988 r. pośredniczył w kontaktach między Międzyzakładowym Komitetem Strajkowym Jastrzębie a członkami Regionalnej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego oraz organizował pomoc dla zwolnionych z pracy górników. W 1989 r. zaangażował się w działania Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”, który prowadził lokalną kampanię wyborczą poprzedzającą wybory do Sejmu i Senatu wyznaczone na dzień 4 VI 1989 r.

Pan Henryk Mirosław Wieczorek aktywnie uczestniczył w spotkaniach Klubu Międzynarodowej Książki i Prasy w Częstochowie, podczas których omawiano ówczesną sytuację polityczno-gospodarczą w kraju. Bardzo często krytykował działania PZPR. Szczególnie negatywnie wypowiadał się o posunięciach rządu w marcu 1968 r., podczas demonstracji studenckich w kraju oraz o interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji. W związku z prezentowaną przez Pana Henryka Wieczorka nieugiętą postawą polityczną, został on w czerwcu 1976 r. powołany na ćwiczenia wojskowe do Gorzowa w ramach akcji „Lato 76”. Celem tego przedsięwzięcia była neutralizacja obywateli, którzy swoim zachowaniem mogli stwarzać zagrożenie dla stabilności państwa. Pan Henryk Wieczorek na ww. ćwiczeniach przebywał przez 38 dni. Ponadto należał on do sympatyków powołanego w 1977 r. Komitetu Obrony Robotników, kolportował wydawany przez KOR biuletyn „U progu”. Pan Henryk Wieczorek należał również do NSZZ „Solidarność”, w którym pełnił m.in. rolę kuriera. Był też zaangażowany w działalność tzw. Komitetu Pomocy Społecznej przy Kurii Biskupiej w Częstochowie, którego zadaniem było udzielanie pomocy finansowej i materialnej rodzinom osób represjonowanych za działalność w okresie stanu wojennego. W związku z charakterem prowadzonej działalności Pan Henryk Wieczorek został w dniu 13 XII 1981 r. internowany na mocy decyzji Komendanta Wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w Częstochowie. Przebywał w Ośrodkach Odosobnienia w Zabrze-Zaborzu i Darłównu. Zwolniony z internowania w dniu 18 II 1982 r.

Pani Janina Witkowska była aktywną działaczką opozycji antykomunistycznej w czasach PRL. Należała do NSZZ „Solidarność” od początku istnienia związku. Współorganizowała grupę „Andrychów” NSZZ „Solidarność” działającą od 1985 r. do wyborów 4 VI 1989 r. Ponadto zajmowała się kolportażem podziemnej prasy i ulotek oraz organizowaniem pomocy dla osób represjonowanych z powodów politycznych oraz ich rodzin.

Pani Helena Krystyna Wojtowicz była działaczką NSZZ „Solidarność”, wiceprzewodniczącą Komisji Zakładowej NSZZ „S” przy Zakładach Azotowych w Kędzierzynie. Po odmowie podpisania oświadczenia o zaprzestaniu działalności opozycyjnej została aresztowana w dniu 14 XII 1981 r., przebywała w Areszcie Śledczym w Opolu, następnie została przeniesiona do Ośrodka Odosobnienia w Gołdapi. Z internowania zwolniona 24 VII 1982 r. W związku z możliwością podjęcia dalszej działalności opozycyjnej została objęta kontrolą operacyjną. W Zakładach Azotowych zaproponowano jej po powrocie pracę na innym stanowisku bez możliwości wejścia na teren zakładu i kontaktu z załogą. Pomimo to Pani Helena Wojtowicz nadal utrzymywała kontakty z byłymi działaczami „Solidarności”.

Pan Stanisław Andrzej Wolnikowski był pracownikiem KWK „Moszczenica” w Jastrzębiu-Zdroju i członkiem NSZZ „Solidarność”. W grudniu 1981 r. brał udział w strajku na ww. kopalni. Po wprowadzeniu stanu wojennego nie przerwał działalności związkowej, czynnie angażując się w pomoc rodzinom osób internowanych i kolportaż prasy podziemnej. Od 1983 r. działał w nielegalnych strukturach podziemnej Delegatury Jastrzębskiej w ramach Regionalnej Komisji Wykonawczej Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „S” w grupie Czesława Kopczyńskiego. W swoim mieszkaniu organizował spotkania grup działaczy opozycji antykomunistycznej. W lutym 1989 r. uczestniczył w II Walnym Zgromadzeniu Działaczy NSZZ „Solidarność” Regionu Śląsko-Dąbrowskiego w Ustroniu.

Pan Piotr Edward Wołowicz był aktywnym członkiem Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w KWK „ZMP” w Żorach-Roju. Był jednym z założycieli NSZZ „Solidarność” na kopalni, znanym z negatywnych wystąpień przeciwko PZPR oraz z organizowania szeregu akcji protestacyjnych i strajkowych. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „S”. Po wprowadzeniu stanu wojennego w dniu 13 XII 1981 r. został internowany. Przebywał w Ośrodku Odosobnienia w Kokotku. Po zwolnieniu z internowania w dniu 9 III 1982 r. organizował pomoc dla osób internowanych i ich rodzin.

Pani Anna Barbara Woźnicka-Wójcik była zaangażowanym działaczem NSZZ „Solidarność”, brała aktywny udział w działalności Zarządu Regionu, będąc członkiem Prezydium ds. Kultury. Z chwilą ogłoszenia stanu wojennego nie zaprzestała działalności związkowej, była inspiratorką akcji protestacyjnych. Pani Anna Woźnicka-Wójcik była uczestniczką protestu zorganizowanego przez członków „S” na Jasnej Górze przeciwko ogłoszeniu stanu wojennego, gdzie nawoływała do podjęcia działań protestacyjnych oraz akcji na rzecz uwolnienia internowanych. Za swoje działania została skazana przez Sąd Wojewódzki w Częstochowie na mocy wyroku z dnia 29 XII 1981 r. na karę roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności i osadzona w Zakładzie Karnym w Lublińcu i Fordonie. Na mocy postanowienia SW w Częstochowie z 4 III 1982 r. uchylono tymczasowy areszt i Pani Anna Woźnicka-Wójcik została zwolniona z odbywania kary.

Pan Andrzej Wdowiak prowadził w latach 1983–1989 działalność w strukturach podziemnych łęczyckiej „Solidarności”. Zorganizował bibliotekę nielegalnych wydawnictw i zajmował się kolportażem; odpowiadał za zbiórkę funduszy na tablicę poświęconą ks. Jerzemu Popiełuszcze, a następnie za jej przygotowanie i wmurowanie w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie. Był organizatorem wystaw poświęconych zbrodni katyńskiej i ks. Jerzemu Popiełuszcze oraz uczestnikiem demonstracji w Łodzi i Warszawie. W latach 1985–1987 wchodził w skład zespołu redakcyjnego pisma „Solidarność Ziemi Łęczyckiej. Biuletyn”.

Pośmiertnie

Pani prof. Irena Bajer zd. Klemensiewicz była wybitnym polskim językoznawcą oraz cenionym nauczycielem akademickim. Przed wybuchem II wojny światowej rozpoczęła studia filologiczne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Wtedy też poznała Karola Wojtyłę, przyszłego papieża Jana Pawła II. Po wybuchu wojny rozpoczęła pracę w Polskim Czerwonym Krzyżu, a w 1940 r. wstąpiła do ZWZ AK Okręg Kraków, gdzie pełniła funkcję łączniczki i posługiwała się pseudonimem „Basia”. W AK Pani Irena Klemensiewicz awansowała do stopnia podporucznika. Po wojnie ukończyła studia polonistyczne, poświęcając się pracy naukowej i dydaktycznej. Początkowo związana była z Uniwersytetem Jagiellońskim, następnie – tj. od 1955 r. – z Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Katowicach, a od 1968 r. z Uniwersytetem Śląskim. Jako nauczyciel akademicki Pani profesor Irena Bajer podejmowała szereg działań mających na celu odzyskanie przez Polskę niepodległości i suwerenności oraz respektowanie praw człowieka. W 1980 r. współtworzyła struktury NSZZ „Solidarność” pracowników naukowych i administracyjnych w Instytucie Literatury i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego. Do stycznia 1981 r. zasiadała w Komitecie Założycielskim „Solidarności”. Pełniąc funkcję prorektora ds. młodzieży udzielała poparcia studentom, działaczom Niezależnego Zrzeszenia Studentów biorącym udział w akcjach strajkowych na terenie UŚ: m.in. wystąpiła do dziekanów poszczególnych wydziałów o przyznanie zapomóg pieniężnych uczestnikom akcji strajkowych znajdującym się w trudnym położeniu finansowym. Ponadto Pani profesor Irena Bajer pełniła funkcję przewodniczącej uczelnianego Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania. Była inicjatorką zbierania podpisów pod adresowaną do Sejmu PRL petycją, w której domagano się uwolnienia kierownictwa KPN oraz Ryszarda i Jerzego Kowalczyków. Współpracowała z działaczami KSS KOR i KPN. Aktywnie uczestniczyła w pracach KIK na terenie Katowic i Sosnowca, wygłaszając liczne prelekcje. Była również zaangażowana w ruch Duszpasterstwa Akademickiego. Po wybuchu stanu wojennego w dniu 13 XII 1981 r. Pani profesor Irena Bajer została internowana i przebywała w areszcie KWMO w Katowicach. Zwolniona w dniu 19 XII 1981 r. m.in. w wyniku interwencji bpa Herberta Bednorza. Z uwagi na prowadzoną działalność opozycyjną Pani profesor Irena Bajer podlegała inwigilacji szczególnej, którą Służba Bezpieczeństwa PRL prowadziła w latach 1981–1989.

Pan Tadeusz Kazimierz Błaszczyk – z wykształcenia technik mechanik – pracował na stanowisku kierowniczym w dziale gospodarczym KWK „Borynia” w Jastrzębiu-Zdroju. W dniu 29 VIII 1980 r. był współorganizatorem strajku i członkiem Komitetu Strajkowego w tej kopalni. Po strajku objął funkcję przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” KWK „Borynia”. 13 XII 1981 r. został internowany, a decyzję o internowaniu

uzasadniono tym, że był przywódcą strajku na kopalni, wypowiadał się krytycznie o działaczach i członkach partii oraz szkalował kierownictwo kopalni. Przebywał kolejno w ZK w Jastrzębiu-Zdroju, w ZK w Raciborzu oraz w Ośrodkach Odosobnienia w Zabrze-Zaborzu i Uhercach. W dniu 30 IV 1982 r. Pan Tadeusz Błaszczyk został zwolniony z ośrodka internowania, jednak równocześnie został zwolniony z pracy. Do pracy w KWK „Borynia” powrócił dopiero po przemianach w 1989 roku.

Pan August Jan Chelkowski był profesorem fizyki, prorektorem i rektorem Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Był jednym z założycieli i aktywnym działaczem NSZZ „Solidarność” na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Śląskiego. Zaangażował się też w działalność „Wszechnicy Górnośląskiej”. Brał udział w strajkach ostrzegawczych. Za swoją działalność został internowany (jako jedyny rektor w Polsce) w okresie od 13 do 19 XII 1981 r.; odmówił podpisania deklaracji lojalności. W styczniu 1982 r. został odwołany ze stanowiska rektora. Od 20 II 1982 r. miał zastrzeżone do odwołania wyjazdy zagraniczne, w związku z czym nie mógł uczestniczyć w konferencjach naukowych poza krajem. W latach 1983–1987 decyzją Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego MO ds. SB w Katowicach dodatkowo odmówiono mu zgody na sportowe pływanie morskie. Wcześniej, na początku 1981 r., z powodu przynależności do NSZZ „Solidarność” odebrano mu prawo dostępu do tajemnicy państwowej. Prof. August Chelkowski był zaangażowany w organizowanie pomocy dla osób represjonowanych oraz ich rodzin. W latach 1973–1974 był kontrolowany przez SB w ramach kwestionariusza ewidencyjnego w związku z jego aktywną postawą katolicką i negatywnym nastawieniem do PRL, a w latach 1981–1988 rozpracowywano jego działalność opozycyjną. W latach 1989–1999 był senatorem z woj. katowickiego (reprezentował KO „Solidarność” w I kadencji, następnie KKW NSZZ „Solidarność” i KKW AWS). W latach 1991–1993 był Marszałkiem Senatu.

Pan Walerian Janusz Pańko był aktywnym członkiem NSZZ „Solidarność” od chwili powstania związku. Jako prawnik (z tytułem doktora habilitowanego), pracownik Wydz. Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego i specjalista z zakresu prawa rolnego pełnił funkcję doradcy działaczy „Solidarności”, „Solidarności Wiejskiej” oraz powstałego z niej NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych. Doradzał też strajkującym na początku 1981 r. rolnikom z Ustrzyk Dolnych i Rzeszowa, domagającym się powołania niezależnego rolniczego związku zawodowego; był współtwórcą zawartego wtedy porozumienia między rolnikami i władzą. Dnia 13 XII 1981 r. został internowany w Jastrzębiu-Zdroju, przeniesiony następnie do Ośrodka Odosobnienia w Jaworzu. Zwolniony z internowania dnia 13 I 1982 r. Pan Walerian Pańko był jednym z sygnatariuszy „Listu otwartego do Sejmu PRL” z kwietnia 1982 r. dot. uwolnienia aresztowanych i uchwalenia amnestii dla skazanych. W latach 1983–1986 w związku z podejrzeniem o kontynuowanie działalności związkowej był kontrolowany operacyjnie i poddany licznym represjom, m.in. przeszukano jego mieszkanie, założono podsłuch telefoniczny, kontrolowano korespondencję i od marca 1983 r. do marca 1985 r. zastrzeżono wyjazdy zagraniczne. Pan Walerian Pańko był kontrolowany zarówno w miejscu zamieszkania, jak i w miejscu pracy. W 1989 r. brał udział w obradach Okrągłego Stołu, został też posłem do Sejmu kontraktowego z ramienia Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. Od maja do października 1991 r. był Prezesem NIK.